

۱۴ شباط ۱۹۱۸

صافی : ۳۲

ایکڑھی جلد

ایکڑھی جلد
۳۲ صافی : ۱۴ شباط ۱۹۱۸

علم ، صنعت و اخلاق را از هفته ای مجموع

مهرسه گوشه سندن حکمه به قالدبره رق منلاره او قودنی
قاراقابل کتیلری قایدی ، برزاده خلقت ایشلری
اغرشامه قوبولی . آرتق ایری قوونی ، تیز
جهمی ، قاضیه مخصوص وقارله ، « خاوری » نك
اسکی لابالیکدن قورولماسی لازمدی . غلطله ،
سایکله ، اسکیه قاضی اولدی ؛ لاکن بر تورو
او شوخ ، او آجیق طبیعتی قارامادی . عشرت
مجلسلره یونانیان اوزون ساجلی ، قیوراق چتیکلره
دهرین وصیعی آهملر یوللاز ، داهای جوشنبه ،
پوزولش دستاری وسوزوک کوزلره خواندملره
بیله قاتیلیدی .

آکلاپری چشمن نهفان ایدوک قاشندن
بیلیرن رهن اولان نیتکه یولداشدن
قوایر بر نیتکه خلط چکیلر زلفک آدی
طونوور یکجیری سوپی بلوک باشند
کهریا کبی قایر کولکلی بن خاشاکشن
ایرامد صاهه بی اشیکلک طاشکشن
اموردم باشمه تاج اولاسفاسلک یار
دولت اولمازشن اراق چو نکسیکت باشند
آلکاون دردی کی برمه و بر کولکلی سن
خاوری سو کوزلی ایکدی باشند

غزلی کی، براز یکجیری قابادیلریک و ارساقیلر
بکرمش ساده ، سرپشت شرلر سوپلر بی آجیق
کولکلی ستمکار ، هان هر سولیه اولرول تورو
غزلار ، قطعلر ، مفردلر یازاردی . قیزین قیوادی
مجوم ایدم ، حتی قیزنه ، « مدرسلر کابو قاضی
اولدنی ایچون » کندی کندیته چیشقیدری . ققط
اوک کولکلی مودی کی زمان جلیبرلر چکدیکی
اوزون اولرک ، بیتوب نوکتم حسرتلرک حکما سیدی .
غمره دلره کندی کی زوالی عاشقاره حکم ایدم
کوزلاری ، قیلجی حق اولاق بکک قازانلاره
بکزه نیر ، « حسن کسوری » نك یو تاجمیز تاجدارلر
قازنی حسرت و احتراش ایلله قاریشیر بر قورنو
دولادری . کندیسی اولردن الله رضاسی ایچون
کوزلرک صدقسی دیلش بر دیله نجهن باشقارنی
کاددی . سولیکسلف زلفی خاطرلادنی زمان ،
کولکلی یکجیره اژدره دله دولو ساقور ، دهرین
بر قورنوله قیوادیسوردی . بر یوزنده ک جوق
قیزینق اسانلر ، ریا کارلردی . اولرک یاهه ملورلری ،
سیمیتمیز سوزلری عادت قانی قوریتوردی . « اون
سکر بیک عالی بر آندمه سیران ایشلرکی » سولیه
ساخه سولیه ، حشدن : « کولکلی ایچون اون
سکر باشند بر دلیری چیریلیق صوغالی » دیه
باغیرمندی ...

باشقا بر طاهر خرابانی کی عشق بر اکا کچه ،
بولانق بر عشرت کیهی سن غملاجه جق چاپقین بر
ماجرا کی دوشونه بن « خاوری » ، غزالرک عشقت
آجیلرلی ایکله بکدن کری دورماز :

سنی کوزلر دو چشم خوشنشم نیجه دملره
کای نور بصر هر دملک ایت دملر قمدلره

جکراپات آرتلری

خاوری

مناسرتی « آجیق قاضی » نك اوغلی « علی چلی » ،
« زبرک زاده » دن ملازم اولنجیه قدر ، استابولک
خرابات عائلره ییلارجه یوورالاب دورمندی .
مالزماک دورمسی آتلا نهق « قره فیه » به مدرس
اولدمن صوکر ایلله ، غلطه میخانه جیلری اولک سوغلی
خاطره سی اوزون مدت اولتومادیلر . هله ، اودور
دوقیز سترانک عاتقار کاهی اولان « اغمه میخانه سی » نده
هیچ بر قوی دبی یو قدی کی ، کتچ صوفته ،
آتنده کونارجه باغش اولماسین ! اولک حیاته قاشنی
آجیق ، کولر یوزنی تا اوزانلار کورن کاشنی
چو چو جولی ، بر هر زمانک شن مشتری اوزون
قهقهه لره قارشیلاردی ؛ اوده بو « ترسایه » لر
قندنه دوغور یه رنلرخی جوق طبیی برلایلیکله
اقور ، یکردی ...

کتچ صوفته ، برشان زلفی ، مخور ، نرکس
باقیشل استابول کوزه لریک حسرتیه ، داهای
چومرک و قندنه یانق ، آتشل غزالر سولیه مک
باشلامدی . نرکسلی طبیی ، باشقا بر محلی
آلله ییلر لوم بر افادنی ایچون ایلک شعرلری « علی
آدله یازدی . صوکر ، بلسکده مدرسلک غبرتیه
« خاوری » مخلصن آلفنی زمان ، اسکی اثرلرلر
بیت ایدنه « علیکم زمانده سولیه یکم شیلر دن »
دردی . ققط مخلصن یکدشدرمک طبیی یکدشدرمکه
بر سب اولدایم یی ایچون . خوارلک زمانده
نه اسکیسی کی کوزه لره عاشق ، عشرت مجلسلره ،
خرابات عائلره مشتاق یاشادی .

بر قطره برنه صدفه قوسدورور کهر
دریا دینده آکا دخی قیلدی کارقرض
شالله یوزدای ایدوب بیع من زبرد
قیلدی اولانجه وارمزی تارماز قرض
آکچه یولن شکوفه نك آتش برر برر
ورمش کی درخته آتی روز کارقرض
اولدی صلوته خمس کی واجب الادا
قرضیه بر یازیلله شکله نهوار قرض
زهر اولسه یاره قطره نسان عجب دکل
طوغرو اولانه چو کیم اولوزر همار قرض

قطعه سیله ، چومرک . مالزماک دورلنده یکجیدیکی
صیفیتیلری آکاتان « خاوری » ، پک کالری برایش
صایلامایان بر قورنیه مدرسلکده اوزون زمانار
قالادی . خوجانی « جیوز زاده » به دوست و حامیسی
مفردار « یارام چلی » همت ایدوریدلر ؛ « توجه
ایله داشنوارن دهره فضا - و بر افندی ضروری
هان قضایه رضا » قاعده سی یوراده کندی
کوسردی : « خاوری » آجیق غزالر و قیزلر قندنی
آراسنده فوجی دیلرینه سربدکی کهنه حاسرینی

جاسارتی ییلک ایستعمار ، بر یول اوستنده یته
کندی آکلمیه نا کاهانی بر ارضین یایدمرشلردی .
چوله دکا ، ادبیات ، حسن وهرتی جساترک
سوسالرن عیارتدر .

... بر کون شیخ بیرونه عاتق ایچون بزم واسطه مرله
اذن ایستندی . ساهده ایلده کک ذاته : ... هیچ دیکر
وینر کورمه دیکندن بیت ایدیسور . دیک .
قش بر ییلورده کک بیروت آرتو سناک اچنده داهای
کیرلی برنی وار کتچ ، سیکرلی ، حدت و احتراش
ایلمست و دود افقاری اشتها ی اکلمش بر آرددی .
چوله و بشون دینالک غلطه ایدیلجک شیر
دیه یاد اولوان بیروت و بدونک بیاض قادی اولک
اسکی بر اشتیاقی طوئوشدردی ، ایرتسی کون کندیته
و کاتنه برکا اربابی و نچیلرینه برر آت یولدی .
شیخ او صباح اوکله قدر اوداده قالدی .
دوست ایدینه کی لایبیلر کندیته برر ، عطرط
وسائره کیدردی . و اوکلر باغچه بن شن ، صافلی
دوز کون ، چهره سی دنج ایدنی . هر زمان اولدنی
کی کندیتن برقاچ آدم اوکده سودانی کولسی
دور یوردی . یولسانلری آکلامدین بو کولری ندیم ،
کهای ، اوشاق دیه قسم قسم آیریوردیم . شیخ ...
بر چچیک کولکک دینده ، حصر بر اسکله ی
اولورمندی . انده طوئونی اوزون صابلی بر
چچیک بهما زنجیرلر برنه کوسرتیوردی . و کیرلک
اوکله قدر آکلاپلری سونر شیرلی قیصه و کیرلک
بسمله قارشیلادی ، صوکر کندیسی و کاهی غبرنک
ایچنده ، مشق اکرله آکشمش زنجیلر اوکوانه
دوغری . یچی دورور شالره آتار اوستنده ، ... نك
جام یولری ایچنن بیرونه ایدیلر .

... شیخ چو کک فا آدملری قیاحتارنه کوره
تولورور یاخود آتارله وجدانک حکم ایدینه کی آغیر
خفیف جزا لورور . ایشیک فرانتن ، قصیده لردن ،
عنه لردن صبرش ، سبسط و یالماش بر قانقو
وار . بر برنی دعوا ایلنک بدوی شیخ چارندنه
اوزون اوزون ، نثر و یوزدیه کندیلری مدافعه
ایده ییلرلر : آجیق ... یکه ، غیر قابل اعتراض
قراری و بر دکن صوکر امیدلر غشدر . چوله
احتساب اولادنی ایچون یالکز بادیله ک برکوشتمده
بر غریب اعدام نغمسی ییلدنی آکلاپورلر . بو
نغمه راست کلدکه تولدیرلک ایچون محکوملر متنا
چادیرلده صافلانر ، واعدام ایدیلجکری کون مه
بیزلر قدر یوتنه یقتشدرلردن صوکره شیخ
قارشیتمده برر بر سکولر . اعدام کون برشیر
آجیق کیدر ، شیخ مسلح زنجی ، و غیر مسلح
بدیلرله تلوام ایچون دیرلش اسانلری خشوع ایلله
سیر ایدن ، وهرته بواسر وقیر بدوی باشلرلن
فان دوکولور .

ناله رفقی

يالكز اجتهادچيلر بو تاريخي و طبعي درعه ابداء صلاحيتي حازر بولونيورلر .

اجتهادچيله كوره دين عرف قبول ايدم . دنك بر طلاق ايكيني زمان احتياج و احتياج اوله و تأليف ايجي لئلاذ دينه ، اجتهاد موافق بولورلر اولك ايجين نظر ندرنه دن مستلسمي اجتهاد مستلسمي در علمي دن عرفله تأليف ايك ، دنك متد بر لکي دكدكه نهدر ؟؟ هر علمي حركت كورده يوده ، علمي بر طلاق تامل اولورنه قورولكليلر بوتلار اوله اوله اجتهاعات علنك ، سوسيو لويك فكلرزي اولاييلير . چونكه دين كي اجتهاي موضوعي مطالعه به صلاحيتدار اولان بكانه عللورده بناء عليه دين مستلسمي ، علمي امله كوره تدقيق ايديلمسي لازم كنن اجتهاي بر مستلسمي باشقا طريق بر طلاق حادثه قارشينده بولونديزمي . ايدمز .

اجتهاعات نظر ندرنه دين اجتهاي بر وارلق دن انكار ايديله ييلير ، نهدر آتيلاييلير . دين جمعيه بر بر اير ائمه كيرميش بر مكروره ، يعني اجتهاي بر حسد دن بناء عليه اجتهادجي اجتهاعات استاد ايتدريم سندن بر متفكر ايك قناعت دنك وجوديتي و موجوديت حقي قبول ايتكد . دنك كك اجتهاعات بر متفكر ، ديتسزلكي تصديق ايدم ...

اجتهاعات ، ماديايتدك ديتديكي علمي دنك تكدبينه دعوغو نئاق ايدمز . دنك ايات و تأييده صلاحيتدار اولان علملر ماده و طبيع علملي دكلدر كه اولونك دن مستلسمي حقدنه فكرتي قبول ايشين ... مادي و طبيع علملر ايتجا كند موضوعلي اولان ماده و طبيعت حقدنه ماطا بيان ايديله ييلر . دين كي ، اخلاق ، عادات ك اجتهاي موضوعلر حقدنه صلاحيتلر حكم و بريله جا علملر منحصراً اجتهاي علملر . حال بوكه اجتهاي عالم ايك قناعت دنك علينده دكل ايتدزم . دنك اجتهاعاتي ماديايتدك ظنه اشراك ايدم . اجتهاعاتي مفقده كورده دوشونز . اجتهاعاتي مشكل دنن اجتهاي دنك حياتده آزار . بو توكلام نه تقليد ايله ، نهدر ارتداد ايله وجوده ككچم قبول ايدمز . هر مانتك دنن تكامل كندى دننا دنك تاريخي صورتده تكلنك ائري اولاييلير . بوچه بديركه تكدريته كوره تستيتي لئلاذ دنن ارتداددن باشقا نتيجه و برمن ...

دين مستلسمي بر فكر مستلسمي كي دوشونز فكرچيلر مسلكده اجتهاعات مسلكنه اولماز . چونكه دنك علق و محامكك نتيجي علمي ، صرف حياتك تاريخك محصولدر . دين فلان فكره موافق اولديغين دكل ، يالكز ديغر اولديغين يعني حياتك مستلسمي طبيع برافدمي اولديغين قبول ايدم . دنك بناء عليه دين حياتك ، ديني تكلنك مبدئي ، ذك اولازدن اول حياتده ، منبطلده . اجتهاعاتي دنن اخلاق كي قبول ايدم ييلير

بحران اطرافده موجود اولان جرياناتي تدقيق ايدمه : ديتسزله كوره : بحران نموجود نهدر مهيدر . چونكه اولنر ديني ياشامادقارندن ، دين حياتك استالارلي حقدنه هيچ بر كركه مالك دكلدرلر . بناء عليه ديني افلاييده ك آز علاقه دار اولانلر ديتسزدر .

ماديايتدك كوره : دين علمه معارض اولان برشدر . برشيكه علمه معارضدر ، وجدانه امله ايدلمزم . اولنر افقار دن مستلسمي بر علوماكه مستلسمي . دنك بناء عليه دنك سقوطي با نتيجه علمك اعلامي در ...

مقلدله كوره : دين موجود و متصور اولان تكلملرك لك بو يوكي كوسته بر . دين ك ذوق ، حيات ، تاملانه مابعدر ، مقبول بردين اولماز . اولنر ايجين دن فلان يا خود فلان ملك دنن در ... مقلدري دنك ديكر نوع مزلدري در . مفكوره لرني داتما خارج جيتلره اذراق دندن دين برخانده علاقه دار بولونمازلر . فكرچيلر دنن قبول ايدلر . قطع نه اولديكي نهدر بولقداري كي ، يالكز دوشونك لري موافق كوردكلري كي ! ! . اولنره كوره دين فلان لان احتياج يا خود فلسفه مك خادي اولني لازم كليلر . بناء عليه دين مستلسمي ذوقلرينه و محامكك لرينه كوره حل ايتك ايتسزلر ! ! .

بر قسم فيلسونلر واردر كه ديني اخلاق ، اخلاقده دين فرض ايدلر و اخلافك حاكم اولديني نقطه ده دينك وجودتي تسليم ايتلر . بولر اخلاق ديني قبول ايتسزله ديني دن اولوق قبول ايتلر . بناء عليه اعتقادلرينه دين مستلسمي بر اخلاق مستلسمي در ، اخلاق اساسلريك حل دين برخانك نهايت ديك در ... بر قسم مؤمنلر واردر كه ديني اولراق قبول ايدلر . لكن بو خصوصده هيچ بر تدقيق و تفكر قابليتله مظهر اولماقدنلر برخانك ظهور دندن دولاني يالكز متاثر بولونيورلر . دين برخاني اولنري يالكز زنجيده ايديله ي . بولر آني ايجين دهشتن صورتده بديندن درلر .

عننه جيلره كوره دين هر درلو تكلمل و تحولي نهي ايدن بر امردر . اعتقادلرينه ديشده تجدد ، ديشده ارتقا هر شيدن اول نصك ، كنانك و قنياه ياشن تفسيرلرينه باغلي در . بولر سلامتي لك فرعي قسملرينه قارار زمدى احكام و محامكك تطبيقده كورورلر ! ! .

بر قسم تأليفيار واردر كه حياتي اولان هر تحول كتابي حقيقتله تأليفه جاليشيلر . اولنرك اعتقادنه بوتون حياتي تكلملرك مبدئي كاتيلرده موجوددر . حال ماضي به رابطه جاليشان بو قسم متفكرلر بولوك بر تحليل فكرته مالك دكلدرلر . اولنرك نظر ندرنه كتابي اولمايان بر حقيقت تصور ايديله ي بكنندن تأليف طريقه تكملي تصديقن چكنمزلر . ايتجه فكرتي حقيقتلرك بو مختلف جرياناتلر دائمي صورتده بر بريله جاريشيدنه ، بولردن هيچ بر ديكر لري طوباييانه جاك بر حياتك كوسترمه مكدمه در .

فدوزلف و دهانك حسرتي لام ايله ي قدم خدا بسيلر بن صاغ اولاجام بو املله عجب نجه يازيله ي باشمه بو قاره يازولر بن خود محنت و دردم يازيله ي قلملره هوي قندو زلفكه اولورسه مآدب ادب جانا مزارمندن چيغام مشعرده عباسي علملره نجه زيار عشقه خاوري بل باغلامام كم درود يوار دهر دل بر اولمشدر منظرلره كاتلني بر دنيا كي كيتين كورنه ماضر ، حياتده تصادف ايتديكي هر دلركك خاطر دسي نقاش « بهزاد » قدر جانلي ، دوعغو اولراق اولك در و دويارشه نقش ايتش و بوتون عمر نه بو يتوب نوكنم بن عقشارله سراسري ، پريشان بوورالوب دورمشدى . نهايت ، حاييلير ، كيسه سيز ، « قورده » قاضيلنده بولونيوركن ، مأموري پيشه دن عمر ي پيندى . عكبه به عائد اسكي بر طوبار طوبلازي كي ، اوقده درلوب طوبلايلار ؛ قورده مزارلنك ايسيز بر كوشسته آتيلن بر قاچ كوره قوروطوبراق ، حياتدن صوك نصبي اولدي ...

كوسيلر زاده محمد فؤاد

فلسفه

دنه اجتماعي امراض

اخلاق ، اقتصادي ، لساني ، بدني بوتون برخانلر مارك فوقيده بر برخانز ؛ بر برخان كه روحلي خسته ، مبدئي نپا ، مكتيريلا سائنسز ، حياتي سائنسز برافيبور ؛ بوتون اجتهاي برخانلر كي تاريخدن ، حياتدن كان برخان ، دين برخاني ... بو برخانك ائري شوكه بر ياندن لك زنده و لك مقدس طابيتش اعتقادلر سراسييلور ، بر ياندن به عقيدله باغلانن محارم من اوئونيور ...

بو برخانك منشا نهدر ؟ بر ياندن اجتهاي تحوالر ، بر ياندن عرفاني تغيرلور . شوبله ك عصرلردن برى نوركلرك ديكته نجاتي ، حيات حقدنه ك مفكوره لرني دكيشد برمش ، اولنري دوعغو و مطلق بيله كلري بر جوق اعتقادله قارني تفديدار ، عبادت لرين ايجين اهللكر بر اقلشدر . ديكر جهندن مكتبلر ده ك تدريسلك بر قسم مثبت و طبيع حقيقتلر ساحه سني آفاق اجتهاي و اخلاق حيلر ساحه لر نه كيرمش ، علمي حقيقتلر نامه اجتهاي مفكوره لر ييشقندر . بو كابل علوم ديني تدريساتي مقدس ساحه سندن چيقار ق مئتلر ساحه سته كيرمش ، ديني عقيدده و مفكوره نامه علمي ، طبيع انكار ايتشدر ... ايشته بر ياندن حياتك تحولي ، بر ياندن ده علمك و ديشك نغري بو كوكي تكلل دنن برخاني اواريشدر ، و اعظلكر جهل ، علمي و اجتهاي مرقبيلرك بوقني ايسه بو برخاني آلايله يكنه شيدنلدر برمشدر . شيدمي بو